

De stad, gezien door een groene bril

Tilburg heeft veel groen. Voor-
al verborgen kloostertuinen
en binnenplaatsen zijn oases
voor insecten en vogels. Ook
in het stadscentrum duikt op
onverwachte plekken steeds

meer natuur op. Toch kan
het beter, vindt stadsecoloog
Mischa Cillessen. "We denken
in prikkeldraad, beton en
metaal, terwijl er zoveel an-
dere mogelijkheden zijn."

Wie vanaf het station naar het centrum loopt, wordt verwelkomd door olijfbomen. Verderop staan vijgenbomen en hangen rode geraniums aan de kozijnen. Tilburg maakt een natuurlijke eerste indruk. Maar schijn bedriegt. Voor het oog zijn de exotische bomen en bloemen mooi, maar ze dragen volgens stadsecoloog Mischa Cillessen niet bij aan de biodiversiteit. Ze trekken geen insecten en vogels aan. Toch is hij blij met de aandacht voor natuur in de binnenstad. Niet alleen dieren varen er wel bij, ook mensen voelen zich beter als ze omringd worden door groen. Bovendien biedt het verkoeling in de stad, waar de temperatuur altijd acht graden hoger

ligt dan in het buitengebied. "Eerst werd de stad gezien als een stenen massa, maar nu als een biotoop, die soorten aantrekt", stelt Cillessen. Als voorbeeld noemt hij de slechtvalk, die sinds een enkele jaren bovenop woontoren Westpoint in het centrum van Tilburg broedt. "Oorspronkelijk broedt hij op rotsen. Blijkbaar beschouwt hij de stad als een perfect leefgebied."

Groene daken

Als stadsecoloog maakt Cillessen natuurbeleid voor de stad, de parken en de pleinen. Daarnaast adviseert hij bij nieuwbouwprojecten en stimuleert onder andere de aanleg van groene daken en nestkasten in nieuwbouw. Zijn werkzaamheden spelen zich gro-

tendeels af binnen de muren van het stadskantoor. Maar in zijn vrije tijd is hij bijna altijd in de natuur te vinden. In de weekeinden groeit hij het liefst in de aarde van zijn volkstuin aan de Baroniestraat of kijkt hij naar de voortgang van werkgerelateerde projecten, zoals een uitgegraven pool voor amfibieën.

Voor Natuurmonumenten doet hij onderzoek naar mieren in de Kaaihoek. "Elke ecooloog heeft een favoriet dier, bij mij is dat de mier. Waarom? Het is een hardwerkend volk zonder leider, maar allemaal hebben ze hetzelfde doel voor ogen: het onderhouden van het nest en zorgen voor het nageslacht. Als je ze bezig ziet, lijkt het een bende, maar wel een georganiseerde."

Cillessen hoeft niet midden in de natuur te zijn om te kunnen genieten. Voor hem is het al feest als hij in de binnenstad een libelle tegenkomt of zoemende hommels rond een bloeiende plant. Tilburg is volgens Cillessen 'best goed in biodiversiteit'. "Dwars door de wijk Reeshof loopt de Dongevallei, een brede strook natuurgebied. Planten en dieren kunnen zo tot in het hart van de woonwijk komen. De Piushaven in het oosten laat de natuur tot op tweehonderd meter van het stadscentrum komen. In natuurgebied de Kaaihoek wordt sinds jaar en dag veel onderzoek verricht naar de flora en fauna."

Tegels en grind

Het stadscentrum zelf moet de biodiversiteit volgens Cillessen niet hebben van de openbare ruimte, want dan komt de natuur er slecht van af. De gemeente is namelijk beperkt in de aanleg van groen, omdat ze met veel belangen rekening moet houden. Bovendien moet het ook weer worden onderhouden. "Particulieren kunnen veel meer met hun tuinen, mits ze worden beplant en niet volgelegd met tegels of grind." Dat laatste is een doorn in het oog van de stadsecoloog. "Je ziet die tuinen vooral in nieuwbouwwijken. Mensen denken dat het makkelijk in onderhoud is. Kies je klimop als bodembedekker dan hoef je ook bijna niets te doen, maar je trekt wel allerlei insecten en behoudt de vogels in de tuin. Iedereen wil toch 's vonds op zijn terras de vogels horen fluiten?"

Als bewoners te stimuleren meer van hun tuin te maken dan een grindbak, werden tijdens de Week van de Biodiversiteit afgelopen mei gratis planten uitgedeeld. Of het heeft geholpen, weet Cillessen nog niet. "Door zo'n actie worden mensen in ieder geval bewust gemaakt van al het moois dat biodiversiteit oplevert." Lopend door hartje Tilburg laat Cillessen het groene

leven zien, dat begint op het dak van Stads Kantoor 1 aan het Stadhuisplein. Voor dit stukje verborgen natuur moeten we drie verdiepingen hoog. Het grind op het platte dak is vervangen door sedum, een vetplant. "Bijen en hommels vlogen af en aan toen het dak in bloei stond. Vogels eten hier rustig hun meegenomen voedsel op."

Als we richting Bisschop Zwijsenstraat lopen, komen we langs dans- en muziekschool Factorium. Op het eerste gezicht is er geen groen te ontdekken. De verrassing zit hoog in de muur. Cillessen wijst naar drie ingemetselde bakstenen met ronde gaten. Het zijn nestkasten voor gierzwaluwen, die bedreigd worden omdat de oude gebouwen waar ze graag broeden verdwijnen. "Ze zitten zo hoog, omdat het rotsvogels zijn. Ze doen alles in de lucht, paren, slapen, eten en het liefst ook broeden, maar dat gaat niet want eieren blijven nu eenmaal niet zweven. Het leuke is dat de nestkasten in het Factorium een initiatief zijn van de architect. Dat zou bij veel meer gebouwen moeten gebeuren. Maar architecten vinden het niet altijd mooi, of bewoners zijn bang dat de vogels naar binnen komen en dat het ongedierte aantrekt. Maar dat zijn misvattingen."

Geveltuintjes

Door de Heuvelstraat lopen we naar de Telefoonstraat. Meteen valt de rij jonge beuken op. "Het mooie is dat ze op ooghoogte staan en de straat groener maken. Bomen doen dat niet, omdat je niet continu omhoog kijkt naar de kruin. De beuken geven insecten en vogels een plek om te eten of te schuilen." Verderop en in de Korte Tuinstraat hangen rode geraniums in bakken, een rij stoeptegels heeft plaatsgemaakt voor een geveltuin. Om de aanleg van geveltuinen te stimuleren, zijn er aan de noordkant van het centrum geveltuintjes aangelegd. Ook werden er geraniumbakken ter beschik-

"Bomen kunnen weer boom zijn."

Mischa Cillessen,
stadsecoloog

MEELIFTEN

Met de Nota Biodiversiteit loopt de gemeente Tilburg voorop in het bevorderen van de biodiversiteit in de stad en het buitengebied. Elk jaar wil de gemeente hier twee ton aan besteden. "Dat lijkt weinig, maar het is de bedoeling dat we meeliften met bestaande projecten. Als er bomen moeten komen om een laan compleet te maken, kijken we of er een andere soort kan worden geplant die bijdraagt aan de biodiversiteit", legt stadsecoloog Mischa Cillessen uit. Ook zijn er plannen om het Koningplein te vergroenen. "Het is geen fijne plek, te veel stoeien. De pergola krijgt klimplanten zodat het straks één groene poort is. Van het 'parkje' wordt een tuin gemaakt. De grindbak en de geschoren bomen maken plaats voor struiken en bomen die weer boom mogen zijn."